

cortina et asende fino a Castel Nuovo; mandano li conti di la dispensation.

614 *Dal Zante, di sier Nicolò Marcello, provedador, di 4.* Come sier Nicolò da Molin, nobele di sier Francesco Pasqualigo, vien dal Zonchio con una bareha li, li à dilo le nove scrite di sopra; unde, per saper il certo di Camali, manda quella note uno bregantin a la volta di Chiarenza etc.

Da Otranto, di 12. Di uno frate à publicà il jubileo li; et la casseta è tre chiave: una lo episcopo, una lui governador, l'altra il predicador.

Et nota, fo fato letere per tutto, che debino li nostri rectori, chome da l'oro, suspender ditte cruciate.

Da Trani, di 14. Manda letere abute dil zeneral; et per uno patrom di navilio vien da Brandizo, à inteso, a di... morite sier Giacomo Venier li, era capetanio di le galie grosse. E il di sequente fo fato l'exequio. Item, scrive di la morte di sier Hironimo Pixani, provedador di l'armada etc.

Copia di una letera, scritta per il re di Portogallo a la Signoria nostra, offerisse armada.

Illustrissimo ac præpotenti principi Augustino Barbadico, duci Venetiarum, amico nostro carissimo, Hemmanuel, Dei gratia, rex Portugalliae et Algarbiorum citra et ultra mare in Africa, dominus Guineae et conquestae, navigationis ac commercii Ethyopiae, Arabiae, Persiae atque Indiae, plurimam salutem et prosperitatis incrementa.

Insignem oratorem vestrum, Dominicum Pisani, virum, iudicio nostro, præstantem, et, qui ubique honoretur, dignissimum, vidimus ac audivimus gratissime; utinam potuissemus jucunde! per vestra et christianae reipublicae detrimenta, dolenter ab eo non minus quam copiose, luculentissima oratione deplorata. Is demum, vestro nomine, enixe a nobis petiit atque contendit, ut vellemus suscipere curam pii ac sanctissimi in turcas belli; rem certe non a desiderio nostro, sed a ratione temporis et occupationis nostrae alienam. Eramus enim, in procinctu indictae et paratissimae jam expeditionis nostrae, trajecturi in Africam contra infideles, huius veris initio, cum maioribus peditum et equitum copiis, omniumque sumptuosiori apparatu, quam sit e regnis nostris adhuc in illas terras trajectum, ne perfidi turcae et alii infideles arbitrarentur jacere ex omni parte ac torpere christiana arma. Quapropter multa in praesentia videbantur obstare vestrae requisitioni; praesertim cum et in bello africo, summo Deo ma-

xime inserviretur, et, pro ejus omnipotentia, nullibi suae fidei defensionem posset deesse, quod alicubi sibi præstaretur. Eorum vero, quae maxime impedimento esse videbantur, primum erat quod alius ad maritimum in turcas bellum gerendum apparatus, alia belli forma erat nobis assumenda; bellandum deinde terrarum distantia diuturnius et a regnis nostris longius, et tum nostro tum nostrorum multo majori sumptu ac labore; praeterea amittendus usus ac impensa tot equorum, tot machinarum, aliarumque multarum rerum, magnis sumptibus comparatarum, terrestri bello in Africa gerendo; denique recens matrimonium nostrum, nulla adhuc suscepta sobole, in nostrum et subditorum nostrorum solatium, ad regni haereditatem relinquendam. Itaque, in tam diversa animi nostri sollicitudine, tandem vicit potior christianae fidei et amicorum necessitas, quaerentibus nobis non nostra, sed potius quae Christi sunt, et omnia pro eo detrimenta luera maxima reputantibus. Quamobrem, dimissa cura Africae expeditionis, decrevimus illico mittere interim vobis, pro temporis brevitate, aliquod subsidium, non conductorum aliunde mercede militum, sed nobilium et curialium maxima ex parte nostrorum; simul proposuimus animo, et votis omnibus decrevimus, annuente Deo, proficisci in istuc propria persona (si per ceteros christianos principes, ut par est, licebit) ad tam pium bellum, tum communi christianae reipublicae causa, tum vestra, quorum detrimenta, ut nostra, dolentissime ferimus. Et haec, quo gratius accipiantur, facimus; nihil mali, in praesentia, a turcis rebus nostris timentes, nullisque invitati, vel a sede apostolica vel a quoquam alio, exhortationibus seu pecuniis haecenus adjuti, sicuti sedes apostolica talibus in rebus merito facere solita est; quin imo ipsi, audita rerum vestrarum afflictione, non destitimus superioribus diebus aperire sanctissimo domino nostro, quae maxime pertinere videbantur ad defensionem christianorum et turcarum impugnationem, nec non paratissimum nostrum ad eam rem animum. Quae cum ita se habeant, erit excellentiae vestrae, ut res ipsa postulat, anniti interim, quantum in se erit, et mittere ad christianos principes exhortandos ac provocandos, ut communibus votis velint pro virili parte, vel terrestribus vel maritimis copiis, ut cuique opportunius erit, in tam pium ac necessarium incumbere bellum, et desiderio ac voto nostro assistere. Mittemus et quam primum et nos, ipsos animatum; maximam in Domino ponentes spem, illuminatum iri tandem sua immensa pietate christianorum mentes; et quaerentibus nobis ac pul-